

Kitas lapelis

by Audrius Tyliūnas

I

Lempa. Kodėl ji taip spigina į akis. Lyg tyčia erzintų. Lyg savo visa ryškia šviesa norėtų man išsvilint smegenis. Bet gal tiesiog ji kažkodėl per stipriai šviečia ir tiek.

Gal pasakyt tėčiui? Gal jis kaip nors ne taip įsuko lemputę? Gal uždengti popieriumi, kad nespigintų ir neskaudėtų galvos? O gal užgesint? Bet taip nesinori keltis iš krėslo...Gal kieno kito paprašyt, kad užgesintų lempą? Bet iš viso. Kaip atrodys: aš prieinu ir spragteliu jungiklį, ne iš šio, ne iš to. Dar pagalvos, kad man tamsos reikia. Ar kad jau išeinu į savo kambarį. Ar paprašius kieno, tai išvis neaišku ką pagalvotų. Ai, paliksiu kaip yra.

Užsimerkiau. Ir vėl tas vaizdas. Kodėl man jis visad matos? Atsimerkiu.

Ką veikti? Nieko nesinori. Viskas atsibodę. Niekaip negaliu pamiršti to vaizdo. Gal galėčiau papaišyti ką nors, ar kokį rankdarbį padaryti, kad dėmesys nusikreiptų. Juk naujai nupirkta visas pakas spausdinimo popieriaus. Niekas nepasigestų, jei koks lapelis dingtų. Ar jei keli.

Pasiimu ant spausdintuvo gulintį kartoninį peiliuką. Lėtai išstumiu jo ašmenis. Tyliai ir nedaug. Nenoriu kad kas nors išgirstų, kad imu peiliuką. Sakys, kad pavojinga, galiu įsipjauti. Nors aš gana pakankamai suaugęs, kad galėčiau naudoti peiliuką. Pasiimt žirkles sakys. Ir būtinai bukas, kad neįsidurčiau. Bet tos smailios žirkklės yra tokios, kad į krėslą smeigus, nemanau kad įsmigtų. Pasiimčiau žirkles, jei jos nebūtų taip toli.

Ašmenis išstumiu iki pirmo lygio. Pačio mažiausio, pačio saugiausio. Išlenda tik mažas trikampukas. Pasilenkiu link bloko naujo popieriaus. Ištiesiu ranką išpjauti ploną juostą. Tikiuosi tėtis nepamatys tos skylės.

– Justai, – staiga lyk iš po žemių išdygo mama ir aš greitai ir tyliai numetęs ant stalo peiliuką pavaizdavau, kad susidėjau rankas ant stalo ir galvą paguldęs ant jų nutariau pasnaust, – ką čia darai?

– Ai, nieko. Nutariau pasnaust.

– A. Jei ilgiau nori pasnaust, tai eik į savo kambarį ir ant lovos atsigulk. Čia gi nepatogu ir šviesa turbūt trukdo.

– Nesvarbu, aš tik trumpai.

– Nu gerai, žiūrėk pats.

Pagaliau dingo. Regis nepastebėjo. Reikia žiūrėt, kad kas nors kitas taip netyčia neužkluptų manęs.

Vėl pasiimu peiliuką ir šikart sėkmingai perpjoviu naują, blizgantį įpakavimą. Lėtai išsitraukiu vieną baltut baltutėlį šviežią popieriaus lapą. Įkvėpiu jo kvapo. Iš pradžių atrodo, kad jis neturi kvapo, bet vėliau supranti, kaip kad ir bekvapis popieriaus atgaivina.

Atsilošiu į krėslo atlošą. Pavartau lapą tarp pirštų. Koks idealus kūrinys. Visas lygus. Be jokio įlinkimo, ar įplyšimo. Ir kiek visokiausių dalykų galima iš jo padaryti. Galėčiau snaigę iškarpyti. Tiktų prie metų laiko. Bet ne. Per daug šiukšlių bus, po to reikės viską tvarkyti. Gal ką nupiešti? Bet ką? Ir dar reikės kažkokį pieštuką atsinešti. Ruoštis tam piešimui. Tikrai ne. Ką galima padaryti iš rašiklio, peiliuko, spausdintuvo, popieriaus, lipnios juostelės, grofuoto kartono skiautės ir markerio? Gal sugalvoti kokį žaidimą? Nes per Kalėdas būna jau nebe laikas galvoti kokį žaidimą padaryti. Būtų gerai. Nes jau atsibodo kiekvienais metais vis Monopolį ir Monopolį. Kartą pasiūliau, gal pažaiskim kokį kitą žaidimą. O mama net apsidžiaugė kai pasiūliau tokią idėją. Sako: gerai, mielai, ką žaisim? O tada ir sutrinku. Nežinau ką sakyti. Jokio kito žaidimo namie neturim. O sugalvoti taip staigiai nesigauna. O dabar pats laikas, kai nieko nėra ką veikti.

Ką čia sugalvojus, kad visiems tiktų. Prisiminiau! Jau seniai buvau sugalvojęs daryti žodžių apibūdinimo žaidimą. Tik tam nebuvo laiko. O dabar yra. Ir visai galėčiau padaryti.

Tai toks žaidimas, kai būna prirašyta lapelių su kokiais nors žodžiais ir tada kiekvienas traukia po lapelį, ratu, ir bando apibūdinti žodį, bet nevartojant to žodžio šaknies. O visi tada spėlioja.

Galima būtų prirašyti daug lapelių, ir per Kalėdas visus nustebinti, kad pasidarbavau ir padariau žaidimą. Manau visiems patiktų jį žaist. Prikarpyčiau lapelių, o žodžių sugalvosiu greitai. Juk begalė jų yra.

Tik kaip karpyti, kai žirklių nėra? Gal atsargiai su peiliuku supjaustysiu ir bus gerai. Nieko gi nenutiks.

Pasidedu popierių ant šalia gulintio kartono ir pasistumiu link savęs, kad būtų patogiau dirbti. Supjaustau pirmiausia lapą juostelėmis, o vėliau tas juosteles į tris dalis. Gavosi daug lapelių. Kur juos sudėti? Pasižvalgau aplink save, ar nėra kokio nors puodelio ar šiaip ko sudėti lapeliams. Ir staiga akis užkliudo kažkoks daiktas už spausdintuvo. Kadangi ant jo buvo metamas tamsus šešėlis, tai nelabai galėjau nuspręsti, kas tai. Ištiesiu ranką ir paimu tą daiktą. Čia mano seniai pamestas puodelis! Visur jo ieškojau. Jame dar liko keletas išdžiuvusių arbatžolių. Kažkas gėrė arbatą ir paliko. Jis puikiai tiks lapeliams susidėti.

Sudedu popierėlius ir man atsidengia supjaustyto kartono vaizdas. Po galais! Tėtis tikrai supras, kad aš kažką pjausčiau su peiliuku. Kaip nepagalvojau. Apverčiu kartoną. Gal nepastebės.

1

Dabar susikaupiu. Pasiimu rašiklį. Atidengiu dangtuką. Ištraukiu vieną lapelį. Ką rašyt? Reikia visokiausių, visai vienas į kitą nepanašių žodžių. Žiūriu į ant stalo gulintį peiliuką.

PEILIS

Vienas yra. Sulankstau ir padedu į būsimą krūvelę už spausdintuvo, kad kas nors atėjęs netyčia nepastebėtų, kad aš užsiėmu kažkuo slaptu.

Gerai. Kitas lapelis.

2

Reikia sugalvoti kuo įvairesnių žodžių, kad būtų kuo sunkiau apibūdinti.

NUDEGINTA ŽOLĖ

Nežinau, kodėl man šovė toks keistas žodžių junginys.

Vėl metu šalia pirmo lapelio. Kitas lapelis.

3

KALĖDINIS ŽAISLIUKAS

Kitas lapelis.

4

SAUSAINIŲ FORMELĖS

Kitas lapelis.

5

SVARSTYKLĖS

Kitas lapelis.

STALINĖ LEMPA

Kitas lapelis.

CITRINA

Kitas lapelis.

KNYGA

Kitas lapelis.

Ne. Reikia sustoti. Apmąstyti reikšmes. Dabar be prasmės rašau. Reikia pataupyti lapelius. Ne per daugiausiai jų turiu. Gal susieti žodžius su kokiais prisiminimais?

Prisimenu dar kai vasarą važiuojom prie jūros.

JŪRA

Kitas lapelis.

Vėl sustoju nuo savo užsidegimo. Vėl pasineriu į prisiminimus.

Apsistojom su palapine kempinge. Ne taip kaip visi normalūs žmonės nameliuose. Mama su tėčiu sako, kad kempinge pigiau. Buvo vėjuota, karšta, saulėta diena. Mes visi tuo metu, kaip įprasta, vaikščiojom pajūriu. Nežinau, koks buvo to vaikščiojimo tikslas, bet mes ėjom. Žinoma, labai įkyrėja, kai Liveta su tėvais eina labai lėtai. Tėvai pasakodavo, kad vaikystėje Liveta būdavo tokia pati judri kaip ir aš. Ir kodėl kai žmonės suauga, pasidaro tokie ramūs ir tylūs?

Iš lėto parašau, kad nenutraukčiau minčių.

SUAUGĘS ŽMOGUS

Bet popierėlio dar nelankstau.

Aš tada nubėgu į priekį ir kapstausi po akmenukų paklodėm išklotas pakrantes, belaukdamas, kol jie mane prisivys. Ieškojau kuo dailesnių ir apvalesnių akmenukų. Ir, aišku, su skylute. Taip besiknaisiodamas, nė nepastebėjau, kaip nuropojau prie pat bangų. Ir ten pamačiau kažką grublėtą ir tamsiai gelsvą ant šlapio smėlio. Pagalvojau, kad tai paprastas akmenukas, ir gal nebūčiau paėmęs, nes jo forma nebuvo tokia ideali, ir skylutės neturėjo. Bet jo spalva buvo labai graži. Taigi paėmiau jį apžiūrėti. Jis pasirodė labai lengvas, kaip tokio dydžio. Pagalvojau, kad tai koks ypatingas akmenukas, arba net ne akmenukas. Nunešiau tėčiui parodyti ir jis pasakė, kad tai retas radinys. Kad jis tikrai ypatingas ir dažniausiai būna labai mažas, bet mano buvo didesnis. Dar didesnis už mano atrinktus apvalius akmenukus.

Atsipeikėjau. Sulanksčiau lapelį ir įmečiau į krūvelę. Paėmiau kitą lapelį.

Rašau.

GINTARAS

Sulankstau ir įmetu į krūvelę, taip pat vienodai, kaip ir kitus lapelius. Taip pat automatiškai. Jau įgavau ritmą.

Pasiimu iš puodelio kitą popierėlį.

12

Truputį pakeliu akis aukštyn. Lempa vis dar spigina taip pat ryškiai.

RYŠKI ŠVIESA

Išgirstu žingsnius, kurie artėja link manęs. Greitai bet tyliai užslepiu puodelį su tuščiais popierėliais, kartu su kątik parašytu lapeliu, už spausdintuvo, kur niekas nepastebės. Rašiklį padėjau ant popieriaus bloko, kur buvau jį radęs.

Mama įėjo į kambarį. Nespėjau apsimesti miegas. Tik sustingęs sėdėjau ant krėslo krašto ir žiūrėjau į pravirų durų pusę, kur ji įėjo.

– Justai, tikrai nenori kartu su mumis puošti eglutės?

Tikrai. O Liveta, įdomu, ar puošė eglutę kartu kai buvo tokio amžiaus?

– Ne, tikrai, – atsakiau su nedideliu piktumu.

– Nu gerai, kaip nori, bet susirask ką veikti, kad nebūtų taip nuobodu, ir žinok, kad visada gali ateiti mums pagelbėti.

Išėjo. Ir šįkart, regis, viskas praėjo sėkmingai. Nemanau, kad mama ką nors įtarė. Bet gal iš tikrųjų, čia jau nėra taip nieko labai blogo? Gal persistengiau kiek?

Suradau paskutinį užrašytą lapelį ir sulanksčiau.

Kitas lapelis.

13

Atsimenu, kai maudžiausi upėje. Tada mama sakė, kad neplaukčiau per giliai, nes ten srovė didesnė ir gali nunešti mane. Bet aš plaukiau. Pajaučiau, kad nebevaldau savo plaukimo ir labai išsigandau, kad galiu nuskęsti. Srovė mane nunešė iki artimiausio posūkio. Kai grįžau, tėvai buvo labai išsigandę ir klausė, kur buvau dingęs.

BAIMĖ

Kitas.

14

VANDENS SROVĖ

Viskas. Sulanksčiau ir padėjau vėl ten pat. Nebepaėmiau kito lapelio.

II

Atsilošiau ir atsipūčiau. Geriau tokių prisiminimų negaivinti. Jie labai slogūs. Jau ir taip nuotaika ne kokia. Iš viso nežinau, kam aš čia viską susigalvoju. Kažkokį atseit žaidimą darau. Nei kas žais nei ką. Nebent dėl mandagumo. O gal? Gal bus įdomu visai?

Kad ir kaip bandyčiau nukreipti mintis į kokį užsiėmimą, vistiek man akyse stovi jos tyros akys ir silpnas šyptelėjimas. Ta trumpa akimirka labai giliai išsisaugojo mano galvoje. Ir balsas. Kai pabandau paniūniuoti tą dainą, tai per visą kūną širpulys pereina. Norėčiau užmiršti. Bet giliai savyje vistiek noriu pasilikti tą jausmą.

Ir kodėl ji žvilgtelėjo į mane? Gal taip tiesiog kažkur nukreipė žvilgsnį, taip pat, kaip ir į bet kokią kitą žiūrovą? Bet kodėl tada šypstelėjo? Gal taip koks prisiminimas sukėlė juoką, ar tiesiog ką juokingo pamatė salėje?

Iš viso. Kas yra meilė? Nejaugi tai tik primityvus „šiltas jausmas, kuris gydo“? Tai turėtų būti daugiau. Kažkas neapsakomo. O gal meilės jausmas yra išsigalvojimas? Gal tai tiesiog paprasčiausias jaudulys, kai gauni dėmesį iš kitos lyties atstovo? Bet nejaugi viskas taip paprasta ir primityvu? Vistiek netikiu.

Paimu kitą lapelį.

15

Lėtai, žiūrėdamas į rašomą žodį, ir daug kartų jį mintyse kartodamas, rašau.

MEILĖ

Sulankstau ir padedu į krūvelę.

III

Ne. Tokios mintys dar slogesnės. Nežinau, ar reiktų jas pasistengti užmiršti, ar daug kartų minėti ir gal tai taps normalu, ir nebekels tokių jausmų?

Išvis man atrodo nėra niekur prasmės. Kam viskas? Koks gyvenimo tikslas? Vistiek anksčiau ar vėliau mirsi. Ir nieko nebebus. O kokią pėdsaką paliksi pasaulyje? Tik vaikus, kurie taip pat anksčiau ar vėliau mirs. Ir nieko nebebus. O jeigu ir paliksi ką nors daugiau, tai kam viską paliksi? Tam pačiam pasauliui, kuris sudarytas iš visko, kas gyva ir negyva ir kas anksčiau arba vėliau sunyks. Ir kad ir kiek padarysi gero ir teiksi kam nors malonumą, tai jis bus laikinas, nes tas kažkas vistiek anksčiau ar vėliau mirs. Ir nieko nebebus. Ir kokia bus viso gyvenimo esmė?

16

GYVENIMAS

Kitas lapelis.

17

PASAULIS

Kitas lapelis.

18

NUOBODYBĖ

Kitas lapelis.

19

Gal nebūtų taip nuobodu ir nekiltų tokios mintys, jei turėčiau su kuo pasikalbėti? Tas lapelių rašymas nieko nepalengvina. Man regis, kad aš neturiu nė vieno tikro draugo. Tik kokių dešimt klasiokų, su kuriais praleidžiu laiką, kad nebūtų bent mokykloje taip nuobodu. Tačiau tokie draugai gelbsti tik trumpai. Vėliau vistiek grįžta visos slogios mintys.

DRAUGAI

Sulankstau popierėlį ir vėl įmetu į krūvelę už spausdintuvo.

IV

Palikęs žvilgsnį ties sulankstytais lapeliais, tiesiu ranką virš puoduko ir stengiuos užčiuopti dar vieną popiergalį. Tačiau nieko neužčiuopęs žvilgteliu ton pusėn ir pamatau, kad iš puodelio nebestyro nė vienas baltas popierėlio galiukas. Lapeliai baigėsi.

Gal tas popierius nieko blogo? Gal visai nieko, jei paimsiu dar lapą popieriaus?

Šįkart jau drąsiau ištraukiu popierių. Atverčiu kartono skiautę supjaustyta puse. Padėdu ant jo lapą. Pasiimu peiliuką ir jau noriu išstumti geležtę, bet pamatau, kad jau yra išstumtas mažas trikampiukas. Bet kam tiek mažai? Nepatogu gi taip pjaustyti, vis dėlto. Ir išstumi daugiau peiliuko ašmenų. Prispaudžiu ranka popierių, kad neslidinėtų, ir pjaustau juosteles. Atpjaunu vieną. Pjaunu kitą. Gal kiek per drąsiai ir per arti pirštų.

Staiga pajuntu, kad truputį nutirpsta piršto galiukas. Bet akimirksniu tas nutirpimas virsta duriančiu skausmu. Išmetu iš rankos peiliuką. Iš įpjautos žaizdos iš lėto sumkiasi ir nuvarva didelis kraujo lašas ant vienintelės juostelės. Po velnių! Ką dabar reikės daryti? Teks pasakyti mamai, ir kad pjausčiau peiliuku. O gal ji nieko nesakys, dėl mano pjaustymo? Bet gal žaizda taip užgis? Užspaudžiu atsilupusią odelę. Kraujas nustojo lašėjęs. Paėmiau peiliuką ir įtraukiau geležtes. Keista, bet ten kraujo nebuvo. Ir padėjau peiliuką į vietą. Gal vistiek užbaigsiu pradėtą darbą. Liko viena juostelė. Jau vistiek tų lapelių neleisiu niekam skaityt. Nei žaist. Jokiu būdu.

Paimu kruviną juostelę. Suplėšau ją į dvi dalis.

20

KRAUJAS

Paimu paskutinį lapelį.

21

Na, ir pabaigai.

Lempa vis dar ryškiai švietė. Apsidairiau. Tai buvo vienintelė lempa kambary. Šiuo metu girdėjosi tik jos zvimbimas ir žirklių českejimas sklindantis pro truputį praviras duris. Zvimbimas vis garsėjo ir garsėjo ir staiga akimirkai stojo tyla. POKŠT. Visur tapo tamsu. Ir tik tada pastebėjau, kaip pro stiklines židinio dureles ugnis meta šviesą. Tačiau jau nei lapelio, nei rašiklio įžiūrėti negalėjau. Apčiuopiau lapelio kontūrus ir nematydamas ką iš tikrųjų rašau, užrašiau.

TAMSA

Sulankstau ir padėdu į krūvelę.

V

Tėtis gali bet kurią akimirką pastebėti, kad perdegė lempa. Tuomet jis viską pamatys. Ką daryti su lapeliais. Nenoriu, kad kas nors juos perskaitytų. Gal saugoti? Ne, geriau tokių minčių nepasilikti.

Vos įmatydamas sušluoju visus sulankstytus lapelius ant pradėto pjaustyto popieriaus lapo. Atsikeliu. Nueinu prie židinio. Atidarau dureles. Ir įmetu viską, ką turiu rankose.

Uždarius dureles, pro apjuodijusį stiklą, žiūrėjau į popierius laižančią liepsną, kol ji iš jų tepaliko tik pelenus.

Ačiū, kad skaitėte. Lauksiu grįžtamojo ryšio el. paštu tyliunas.audrius@gmail.com